

Jaroslav Ušiak, Dávid Kollár (red.), *Security Forum 2022. Conference Proceedings From the 15th Annual International Scientific Conference, February 9th, 2022, Interpolis, Banská Bystrica, Slovakia 2022*, ss. 339.

W 2022 roku odbyło się 15. Forum Bezpieczeństwa (Security Forum) organizowane przez Wydział Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy na Słowacji (Faculty of Political Sciences and International Relations, Matej Bel University, Banská Bystrica, Slovakia) we współpracy z ośrodkami naukowymi m.in. z Czech, Serbii i Polski. Pokłosiem tego wydarzenia są materiały pokonferencyjne opublikowane w języku słowackim i angielskim.

Anglojęzyczną część materiałów pokonferencyjnych tworzą 32 referaty, poprzedzone informacjami o Forum Bezpieczeństwa, międzynarodowej radzie naukowej oraz procedurze recenzowania referatów, opublikowane na 339 stronach. Materiały te dostępne są w formacie pdf na stronie Uniwersytetu Mateja Bela: <https://www.fpvmv.umb.sk/16316/bezpecnostne-forum-2022-9-2>.

Tematyka publikacji obejmuje różnorodne aspekty bezpieczeństwa i jego rodzajów w kontekście bezpieczeństwa poszczególnych państw Starego Kontynentu i zagrożeń o zasięgu regionalnym i globalnym. W zakresie zagadnień przedmiotowo obejmujących tematykę europejską uwagę zwraca tekst pt. *Theoretical and Legal Basis of International Police Cooperation*, którego Autorem jest Tomáš Jakabovič. Jego treść poświęcona została międzynarodowej współpracy policyjnej, w tym Europolowi, czyli Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania. Współpraca ta według Autora jest ważnym narzędziem w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa narodowego i regionalnego. W artykule została poddana analizie problematyka podstaw teoretyczno-prawnych, aspektów legislacyjnych i instytucjonalnych oraz zasad takiej współpracy w kontekście prawa międzynarodowego i stosunków międzynarodowych. Według Autora, międzynarodowa współpraca policyjna jest jednym z kluczowych narzędzi zapewniania bezpieczeństwa nie tylko krajowego, ale również ponadnarodowego (regionalnego i międzynarodowego). Nie stanowi ona jednak jednolitego i kompleksowego systemu, a raczej układ zdecentralizowany i wymagający uwzględnienia kontekstowości związanej z sądownictwem, prawem międzynarodowym i stosunkami międzynarodowymi.

Dwa teksty zostały poświęcone problematyce cyberbezpieczeństwa. Autorką pierwszego z nich jest Božena Konecka-Szydełko. Tytuł jej referatu to *Cybersecurity and its Current Trends*. W prowadzonych badaniach Autorka podjęła się zadania identyfikacji aktualnych zagrożeń dla cyberprzestrzeni w Unii Europejskiej i na świecie. Zaprezentowała główne trendy w zakresie zagrożeń w cyberprzestrzeni w okresie od stycznia 2019 roku do kwietnia 2020 roku i przeanalizowała problemy sygnalizowane w tym zakresie przez Agencję Unii Europejskiej ds. Cyberbezpieczeństwa (ENISA). Autorka zwróciła uwagę na fakt, iż zależność od technologii cyfrowych była szczególnie widoczna podczas pandemii COVID-19, kiedy część pracowników na terenie Unii wykonywała pracę zdalną. Wzrósł także czas korzystania z internetu, co z kolei wiązało się z działaniami niepożądanymi w przestrzeni wirtualnej. Według Autorki w związku z tym kluczowe będzie szybkie przyjęcie przez organy Unii Europejskiej regulacji dotyczących zasad bezpieczeństwa informacji i cyberbezpieczeństwa. Większą uwagę należy również zwrócić na koordynację cywilnych, obronnych i kosmicznych aspektów cyberbezpieczeństwa. Z kolei Tatjana Ilić-Kosanović i Katarina Štrbac w referacie pt. *Women in Cyber Security Jobs*

opracowały model angażowania kobiet w pracę na stanowiskach związanych z cyberbezpieczeństwem w Serbii.

W referacie pt. *The Association of States in an Organization Towards Shaping the International Security Policy* Maciej Maruszak i Dávid Kollár sformułowali zadanie udzielenia odpowiedzi na pytanie o to, czy współcześnie państwa potrzebują wsparcia organizacji międzynarodowych w realizacji swoich polityk bezpieczeństwa. Krytycznie odnosząc się do realistycznego stanowiska w badaniach stosunków międzynarodowych uznali, że przynależność państw do organizacji je zrzeszających ma na celu wzrost roli danego państwa na arenie międzynarodowej oraz zacieśnianie współpracy w kluczowych obszarach mających wpływ na różnorakie dziedziny funkcjonowania państwa. Sprzyja także kreowaniu własnych interesów poprzez politykę współpracy z innymi państwami, a także może pomóc chronić ich interesy. Można zatem wnioskować, że członkostwo państw w organizacjach międzynarodowych odnosi się do realizacji polityki bezpieczeństwa zgodnie z zasadą sformułowaną przez pisarza politycznego z przełomu XV i XVI wieku Niccolò Machiavelli'ego, zgodnie z którą państwa wzmacniają swoją siłę siłą innych państw.

Antonín Novotný jest natomiast autorem tekstu pt. *The Strategic Compass as a Tool to Increase the European Union's Defence Capabilities*. Autor podjął się zadania opisu projektu dokumentu unijnego pn. *Kompas Strategiczny*. Jest to dokument obejmujący planowanie strategiczne w zakresie polityki bezpieczeństwa Unii Europejskiej, który wyznacza kierunki i cele Unii w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa. Dylematem pozostają jednak działania na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa Unii kosztem ewentualnego osłabienia NATO. Według Autora, Unia Europejska nie stoi jednak przed wyborem między wzmacnianiem własnych zdolności obronnych a pogłębianiem współpracy transatlantycznej w ramach NATO. Drugie bowiem jest warunkowane pierwszym. Tylko wtedy Unia Europejska pozostanie wiarygodnym partnerem dla NATO i Stanów Zjednoczonych.

W referacie wieńczącym materiały pokonferencyjne Krzysztof Żołąniak analizował aspekty systemu bezpieczeństwa narodowego Polski w kontekście wymagań stawianych przez Unię Europejską. Tytuł jego referatu to *The Security System of the Republic of Poland as an Answer for the European Union Requirements*. Według Autora w XXI wieku projektowanie przyszłości zdeterminowane jest przez dwa zjawiska: globalizację i technologie informatyczne. Te związane wzajemnie determinanty powodują, że różne dziedziny życia społecznego, jak transport, energetyka, zdrowie, telekomunikacja, finanse, bezpieczeństwo, system demokratyczny, przestrzeń kosmiczna i obronność są zależne od sieci i systemów informatycznych, a cyberbezpieczeństwo jest integralną częścią bezpieczeństwa mieszkańców Europy. Autor przytoczył definicyjne wyznaczniki kluczowych terminów dla analizowanej problematyki, zarówno krajowe, jak i unijne czy natowskie. Zaprezentował także główne regulacje i działania podejmowane przez Unię Europejską w zakresie zapewnienia ochrony w cyberprzestrzeni, w kontekście działań krajowych.

Przytoczone wyżej tytuły referatów opublikowanych w materiałach pokonferencyjnych 15. Forum Bezpieczeństwa (Security Forum) w Bańskiej Bystrzycy na Słowacji są tylko fragmentem opublikowanych w nich opisów, analiz i refleksji. Niektóre z nich są materiałami sformułowanymi na wysokim stopniu ogólności i wprowadzającymi czytelnika w analizowane zagadnienia, inne zaś są merytorycznie szczegółowe i wnikliwie opisują badane problemy. Dotyczy to zwłaszcza tych referatów, które obejmują problemy różnych dziedzin bezpieczeństwa narodowego i narodowych polityk bezpieczeństwa w konkretnych badanych państwach, np. w Polsce czy Serbii.

Recenzując materiały pokonferencyjne z 15. Forum Bezpieczeństwa w powiązaniu z wcześniej publikowanymi materiałami z poprzednich konferencji, należy uznać, że wszystkie one stanowią wielość optyk oceniania i analizowania krajowych i unijnej polityki bezpieczeństwa, ale bezpieczeństwa w różnych jego rodzajach oraz w wymiarze globalnym. Zbiór materiałów

jest także wskazówką dla czytelnika w zakresie priorytetów badawczych i hierarchizacji ważności problemów bezpieczeństwa w poszczególnych państwach Europy, jak i samej Unii Europejskiej. Jest to także obraz wielości szkół metodologicznych w badaniach bezpieczeństwa w wymiarze europejskim.

PAWEŁ MALENDOWICZ

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

ORCID: 0000-0003-2325-9966